

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת בראשית תשפ"ג | גליון מס' 366

כגר ולא היה לו להימשך, אחרי תענוגי העולם. למול זה, בפועל הוא 'שבע רוגז'. שהוא שבע מתענוגים, המרגיזים אותו לפרוש מדרכי ה'. בעל כורחנו איפה לומר, שאנוס הוא ושבווי בידיהם, 'ובא' לאונסו 'לידי חטא'.

כיון שכן, פונה התורה בטענה, 'אם אין אתה מאריך אפך עמו, הרי הוא כאילו לא בא לעולם'. השיב לה הקדוש ברוך הוא, 'זכי על חנינם אני נקרא ארך אפים ורב חסד?' אם יחטא, ישוב, ואני אמחל לו.

(תולדות שמשון, מסכת אבות, פרק ג משנה א)

~~~~~

ויאמר אלקים נעשה אדם. (בכ"א קט"ו, טו)

בשעה שבא הקדוש ברוך הוא, לברוא את האדם, נעשו מלאכי השרת כיתות כיתות. חסד אומר יברא, שהוא גומל חסדים. אמת אומר אל יברא, דכוליה שקרים. צדק אומר יברא, שהוא עושה צדקות. שלום אומר אל יברא, דכוליה קטטה. מה עשה הקדוש ברוך הוא, נטל האמת והשליכו לארץ, וברא את האדם. (בראשית רבה ח ה)

מקשים העולם, מדוע השליך ה' ארצה, רק את האמת. הלא השלום אף הוא, טען כמו האמת, שאין לברוא את האדם.

ויש לומר על פי דברי הגמרא (פסחים נד:), כי ישנם שבעה דברים, שמכוסים ונסתרים מבני אדם. אחד מהם, שאין אדם יודע, מה בליבו של חברו. ופירש במהרש"א הטעם, משום שאם היה יודע את שבלב חברו, היה כל אחד יורד לחיי האחר, ומבטל מחשבתו.

והנה, מידת האמת נכלל בה, שלא יהיה האדם, אחד בפה ואחד בלב. אלא יהיו פיו וליבו שווים. ואם היה מותר ה' את מידת האמת על כנה, היה מוכרח

ויאמר אלקים נעשה אדם. (בכ"א קט"ו, טו)

אמר הקדוש ברוך הוא לתורה, נעשה אדם. אמרה לפניו, ריבוננו של עולם, אדם הזה, קצר ימים ושבע רוגז ובה לידי חטא. ואם אין אתה מאריך אפך עמו, הרי הוא כאילו לא בא לעולם. אמר לה, וכי על חנינם אני נקרא ארך אפים ורב חסד. (ילקוט שמעוני בראשית, רמז יג)

טענתה של התורה לפני ה', 'אדם הזה קצר ימים ושבע רוגז ובה לידי חטא', צריכה הסבר לכאורה. כי מה טעם הוא זה, שבשביל שהוא קצר ימים, יבוא לידי חטא. אדרבה. אם יאריך ימים, יוכל לחטוא יותר.

והנה ידוע, כי היות וימינו בעולם הזה קצרים, נחשבים אנו כגרים בעולמנו. וכמו שנאמר (דברי הימים א כט טו), 'כי גרים אנחנו לפניך'. וכן אמר דוד המלך (תהלים לט יג), 'כי גר אנכי עמך'. ממילא, אחר והאדם נחשב כגר בעולם, אין לו להימשך אחרי תענוגיו, כמו שהיה עושה אם היה תושב קבוע. שכן, זוהי דרכם של הגרים, להיות נכנעים, דכים ושפלים.

בנוסף, עוד היה מן הדין, שתענוגי העולם, אף הם מצד עצמם, לא יסיתו את האדם וידיחוהו, לעשותו כמו תושב. כי זהו דרכו של עולם, להרחיק הגרים. ולא בכדי הוצרכה התורה להזהיר כמה פעמים (שמות כב כ, שם כג ט, דברים י יט), על מצוות אהבת הגר.

אך מה נעשה ועינינו רואות, שאין הדבר כן. אלא להיפך. הבלי העולם ותענוגיו, מושכים את לב האדם. אין זאת אלא, שהתאוות מושכות את לב האדם, יותר ממה שהיה ראוי להיות על פי טבע. נמצא איפה, כי הוא כאנוס להימשך אחריהן.

וכך היו דבריה של התורה לפני ה'. הן האדם, מצד אחד הוא 'קצר ימים'. מחמת זה, הוא ראוי להיחשב

להיות, שידע כל אחד, מה בליבו של חבריו. זאת, בכדי למנוע מציאות של שקר, שיהיה אחד בפה ואחד בלב.

אולם, אם אכן היה כך, לא היה לעולם שום קיום. כי היו יורדים, כל אחד לאומנות חבריו. לכן, השליך ה' דווקא את האמת, כי כעת, כאשר לא ידע אדם מה בלב חבריו, יוכלו להתקיים ולחיות בשלום.

(זרע שמשון פרשת האזינו, מאמר ו)

הסבר נוסף, מדוע השליך ה' ארצה, את האמת ולא את השלום. כי בשלמא כאשר הושלכה האמת, יוכל להתקיים השלום. שכן, כאשר יתעורר חשש מחלוקת, ישנו בני אדם דבריהם, בשביל השלום, (ראה יבמות סה:). אולם, אם תישאר האמת, ויושלך השלום וירבו המחלוקות, אזי לא יהיה קיום גם לאמת. כי המחלוקת עצמה, תביא את האנשים לידי שקרים.

ועוד טעם. כי כאשר ישנו לשלום, יתכן שיהיה קיום גם לאמת. משום שבשעה שהשלום שורר בין הבריות, אינם מקפידים זה על זה. כיון שכן, אין הם צריכים לשנות בדיבורם, בשביל השלום. אולם, אם תישאר רק האמת בעולם, אזי לא יהיה שום קיום לשלום. כי לא יהיה ניתן לשנות בדברים עבורו, מה שיביא לידי ריבוי המחלוקת.

(תולדות שמשון מסכת אבות פראק א משנה יב)

כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות. (בלאשית ב, ג)

הנה, סופי התיבות **ברא אלקים לעשות**, עולים לתיבת 'אמת'. לרמז, כי מידת השבת היא אמת. משום שהשבת היא מעין עולם הבא, יום שכולו שבת, עולם שכולו אמת.

בכך נוכל להבין, את מה שאמרו חכמים (דמאי ד, א), 'עם הארץ אימת שבת עליו', עד שנמנע ונזהר מלשקר בה, יותר מאשר בימות החול. ומחמת כן, ביום השבת, נאמן עם הארץ לומר על פירותיו, שהם מעושרים. וזה תמוה מאוד. כי הלא עינינו הרואות את עמי הארצות, איך שעושים בשבת כמה וכמה עבירות אחרות. מדוע איפה, יזהרו בה דווקא מן השקר.

אלא, לפי שעניינה של השבת, היא מידת האמת ובה תלוי כל סודה, לכן מגינה זכותה אף על עמי הארצות, שיוזהרו לדבר בה רק אמת.

מסיבה זו, דווקא לשומרי השבת, הובטחה נחלתו של 'יעקב. כמו שנאמר (ישעיה נח יג), 'אם תשיב משבת רגלך וגו' והאכלתיך נחלת יעקב אביך'. כי הלא יעקב אבינו, אף הוא מידתו אמת. כלשון הפסוק (מיכה ז כ), 'תתן אמת ליעקב'.

ומפני מה, ניתנה ליעקב מידת האמת. משום שמכר לעשיו את חלקו שלו בעולם הזה, עולם השקר, תמורת החלק של עשיו בעולם הבא, עולם האמת.

(זרע שמשון פרשת שמיני, מאמר ח)

הלכתא כנהמני

הבקשה שהתקיימה מיידת

ספר ר' *neh מאלדע*:

לפרנסתי אני עובד הופעל איכותי, בתוך קבוצה משובתת de אברכים מאנ"ע. בתחילת עבודתנו עילמי לנו ספר טוב, אך בחשך השנים הסכר נחנק. פנים רבות לא קבלנו העלאה כחוקבל בענף ושכרנו דעדע מאחור.

ישנו לחנוהלי הופעל ובקשנו חסם עיעלו לנו את הסכר. ההתנהלות ארכה זמן רב, עד שבערב פסח הודיעו לנו שבעזרת ה' יעלו לנו את הסכר, אך לא נאחר תאריך, כחה ואיך.

עברו כחה חודשים, ועדיין לא נצפתה שום העלאה. דברנו ודברנו, עלחנו עילחים נכבדים לעבלי הופעל, אך אין תפולה.

כאותם ימים שמענו על הפלחת הטט המפואר de ילקט אמרים נבחרים - זרע שמשון, והחלטתי שצריך לעשות משה להכריע את הכף.

קבלתי על עצמי, אסם בחודש הזה תהיה העלאה, אחרת שט.

לאחר שבוע, התבררנו בעסורה החרוניה, שיש העלאה בעכר. מזהים מאל כל חלום ודמיון. כדיבור עם העלחים שניהלו עברנו את המסא וחזון, התברר, שהדבר לא היה פשוט כלל ועיקר, ובעלי הופעל רצו לדחות זאת בכחה חודשים, אמנם סייעתא דעמיא בלתי רעילה היתה כפיהם, לעכנע אותם עיעשו זאת כאן ועכשיו.

וכפי שאמר הצדיק בחותם תלמא... חנוני טבי.

הוט נתרם בס"ד לביהח"ד דנבורנה בקרית סת, ורשום עליו ההקדשה, חוקקת לכית המדרש על מנת שיהיה העלאה וכו'.

